

Till Förvaltningsrätten i Malmö
Box 4522
203 20 Malmö

2019-01-24

Yttrande angående fråga om fortsatt prövning i ärende 10477-17

██████████./. Vellinge kommun

Som ombud för ██████████ får vi inkomma med följande yttrande.

Inställning och rättsliga grunder

██████████ hemställer att ärendet återupptas till handläggning och prövas i sak. ██████████ yrkar därvid att det aktuella beslutet i de lokala föreskrifterna om ett förbud mot passiv insamling av pengar upphävs.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i dom 2018-12-17, mål nr 2149-18, prövat frågan huruvida en kommun får reglera s.k. passiv penninginsamling genom lokala ordningsföreskrifter. Den fråga som HFD hade att ta ställning till berörde dock endast lagligheten av kommunens beslut i förhållande till ordningslagens regler utifrån länsstyrelsens beslut att upphäva ordningsföreskriften i enlighet med 3 kap 13§ 2 st ordningslagen.

██████████ talan går utöver den sak som har behandlats av HFD. I detta mål har förvaltningsrätten att ta ställning till beslutets förenlighet med Regeringsformen och Europakonventionen. Det finns därför skäl att återuppta målet 10477-17 till handläggning.

Laglighetsprövningen är kommunmedlemmars instrument att kontrollera att det kommunala självstyret utövas på ett rättsenligt sätt och är därför en viktig del i det kommunala demokratiska systemet.¹

Laglighetsprövningen är också ett viktigt instrument för att säkerställa enskildas rätt till rättvis rättegång enligt artikel 6 EKMR.² Sverige har ofta fått kritik för att många för medborgare väsentliga frågor regleras i förvaltningsprocesser med begränsade möjligheter till överprövning. Regeringen har då pekat på laglighetsprövningen enligt 13 kap kommunallagen som en möjlighet för enskilda att använda sig av för att få myndighetsbeslut prövade i enlighet med artikel 6.

I den rättsvetenskapliga doktrinen har det därför också ansetts att möjligheten till laglighetsprövning behöver tillämpas på ett extensivt sätt. Det har därvid ansetts besvärande att kretsen av dem som omfattas av talerätten vid laglighetsprövning är begränsad till kommunmedlemmar i frågor som berör individers grundläggande fri- och rättigheter.³

¹ SOU 2015:24, s 473 f.

² SOU 2010:29 s 81.

³ Warnling Conradson, Wiweka (2011). *Förvaltningsbeslut: överklagande, rättsprövning och annan domstolsprövning*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 60.

En fullgod prövning av målet innebär att domstolen måste göra en fullständig skälighetsbedömning baserad på de grunder som åberopats i målet. Både RF och EKMR kräver att en proportionalitetsbedömning mellan å ena sidan de enskildas intressen och å andra sidan allmänna intressen görs.

HFD:s dom från 2018-12-17 tar sikte på huruvida en kommun får reglera passiv penninginsamling inom ramen för OL, däremot berör HFD inte ordningsföreskriftens proportionalitet. HFD prövar visserligen huruvida den i Vellinge aktuella ordningsföreskriften är för långtgående enligt 3 kap. 12 § ordningslagen men denna prövning skiljer sig från den proportionalitetsbedömning som krävs vid inskränkningar av rättigheter som regleras i EKMR.

Det innebär att domstolen för att en fullgod prövning ska anses var gjord, utreder huruvida inskränkningen av artikel 10 är proportionerlig och sker med hänsyn till ett legitimt intresse. En sådan bedömning innefattar också en prövning av om de allmänna intressena kan uppnås genom en mindre ingripande åtgärd gentemot den enskilde. Vid bedömningen ska de rättigheter som skyddas under artikel 10 tolkas extensivt och alla undantag ska ges en restriktiv tolkning.⁴

Högsta förvaltningsdomstolen har i domen från 2018-12-17 inte gjort någon samlad och fullständig prövning av de rättigheter enligt RF och EKMR som åberopas som grund i det nu aktuella målet. [REDACTED] yrkanden avser just grundlagsskyddade rättigheter. Det vore förödande för enskildas rättssäkerhet om Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i ett ärende som enbart berör tillämpning av ordningslagen skulle anses utgöra förhinder att få pröva lagligheten i ett kommunalt beslut utifrån Regeringsformen och Europakonventionen.

Bedömning av frågan i sak

[REDACTED] åberopar härvid den rättsliga argumentation som redogjorts för i överklagandet av kommunens beslut. [REDACTED] gör sålunda gällande att den aktuella föreskriften ska upphävas då den begränsar individers yttrandefrihet och innebär att gruppen romer diskrimineras i strid med artiklarna 10 och 14 EKMR samt 2 kap 12 och 19 §§ Regeringsformen. Föreskriften står under alla omständigheter inte i proportion till de inskränkningar i personlig frihet som den innebär för individer och ska upphävas även på denna grund. [REDACTED] hänvisar härvid till vad hon anfört i överklagandeskriften 2017-10-02.

John Stauffer

Frederick Batzler

⁴ Greer, SC 1997, The exceptions to Articles 8 to 11 of the European Convention on Human Rights. vol. 15, Human rights files No 15. Council of Europe Publishing, s. 14.